МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партс Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лаахехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 21 (4035). ЕРА, 18 февраль, 1965 шера Мах 2 кеп.

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-КОРЕЙСКИ ЗАЯВЛЕНИ

ПХЕНЬЯН, 14 февраль. (ТАСС). КПСС ЦК Президиума члена, СССР Министрий Совета Председателя А. Н. Косыгинеен ТНК ЦК Председателя, КНДР министрий кабинета председателя Ким Ир Сенен тахан чухаза кулгаш ладир уж кечте латтача делегацешца юкъе хиннача переговорий итогаш тІайочча цхьана яьча заявленеша.

Ту документа тІа йоах, діа-хьа дувцар вежараша саанна кхетадеш діа-юха дагабаллар шинна а партиеен мехкан юкъера доттагІаеп гІулакхашн барт-цхьоаГІон гІулакхашн тІоаГІдарш дешашта, хІанзарча дуенн хІаькъашта юкъерча гІулакхий, дуенн хІаькъашта юкъерча коммунистически болама дешашта, оаГІонашта хьашцІочча кхы тайна дешашта.

Социализмин коммунизмин хьалъеча СССР-еп КНДР-еп доккхий толамаш дьаьха хилар, дуенен хІаькъашта юкъера социализмен лагера позицин чІоаГІаьрче ГІулакха юкъе, мацар чІоаГІдарш гІулакха юкъе цар лаьца дакъа белгал а доккхаш, шинна а делегаце хьаькъехар доттагІаеп, барт-цхьоаГІон гІулакхий, вІаши юкъерча новкъостаеп хьаькъехьара советско-корейски договор боккхача лоарХІаме хилар. Ту договоро, йоах заявлене тІа, шаккхе а социалистически молх чІоаГІачеп эйХачеп вежаний гІулакхашца шоийца буьз, советски корейски хІаькъий бахара хьашта-ша, ерриг-на социалистически сотрудничеста хьашташца из Дідаьхача тайпара.

ОагІонашца къаьстта белгалдаькхар Советски Союзан Корейски Хьалъе - Демократически Республикаеп юкъера экономически культурени гІулакхашца дегІаьхчаьрарн чІоаГІдарш нийсхо принципашца хьежжа доттагІаеп барт-цхьоаГІон гІулакхийн, хІаьта ишшта паччахьалхенашца тІоаГІдарш нийсхо принципашца хьежжа доттагІаеп барт-цхьоаГІон гІулакхийн, хІаьта ишшта паччахьалхенашца юкъера суверенитета, территори бІаргчала, кхьча мехкий чурча гІулакхашта юкъе ца дІепорт ЯІаьш сий дарен уйлаца вІаши новкъостаеп хьаькъехьара договоро тІаДожадеш дехкарашн боккхача лоарХІаме хилар.

Къулбехьеп Кореях шоийн колонин тІема базеи ярах, КНДР-ена дуьхьала провокационни гІулакхашн леладарах американкеи империализм бехке а еш, советски делегацие пІаьлгІа а ДІаьлхар корейски хІаькъ шоай мохк мацара лаьхьаца, цхьанна а тайпара арахьара юкъеГІортар доацаш вІашагІтохар дуьхьа доаттабу къоьсам Советски Союзо бизза хьаьлоацаш хилар.

Делегацешца белгалдьаькхар, хІанзарх дуенен хІаькъашта юкъера гІулакхаш мацар, демократ, къамий лоІам, социализм баьхьан долаш къоьсам лоаттабеча революционни пиЯашта аьттув болча тайпара дегІаьчаьхаш эьдоаГІаьш хилар. Империализмин цун кертера чІоаГІаІо—США-ца чІоаГІа кореаГІьчІена я социализма нисанин прогресси дегІаьчаьхаш хилярах, фуннагІа-моллагІа дьа а шоийца юхьаьчийта гІерт уж хІаькъий революционно - кортамукъаьлен къоьсам лоаттабар бахьан долаш шоийнарг йьХа поийцеш.

Цхьаьхьарг, йоах заявлене тІа, дуьхьа хиннарцца вІалла тара а ай империалистий хІанзара торонаш. Социализмин прогресси, мацара а демократе а низашта могарцца империалистий кхеранне уйлаш йоаг, агрессеен тІемеш ниИъ бекка. Уж баьхьаьра гІулакхаш хьоачаьнаьр дуьхьа шинна а мехло, вежарацца доаГІа эьлча мехкашца оагІуо а ба-лаш мамота чІоаГІаьрга прогресси мацарех низ бола фактор а хинна латта социалистически лагерь, къамий - кортамукъаьлен къоьсам лоаттабеп долча Аье, Африка, Латински Америка хІаькъашцара шоай боевой союз, дуенн хІаькъашта юкъера болхлой класса шоаи мутІаьхьа хилар.

Шинна оагІонна лоарХІ, агрессеен тІемеш политикана ниИъ бекхаран из йоХаьрган, адамашта мацарн кхеранне ІаІаьшца дерригча революционни ниИшта а мацара низашта а ИмперИалистанга дуьхьа тІеІаьрчча хьоаьжжа доттагІаеп барт ца хилар, цун пхьаьн хьанна дуенен хІаькъашта юкъера кхоккхаш кІаьдбеш тайп-тайпара общественеен строяш йоаГІа паччахьалхенашца юкъерча гІулакхашца мацарх дахарца принципашца чІоаГІаеп гІертинна дарг ца хилар.

Вьоттанна США-ца лелаьцу гІулакхаш эьдоаГІ долаш хилар ДІа а кхайкадеш, социалистически интернационализма принципашца тешаме йоаГІа шинна а оагІонна ІІаХойт ДРВ кхеранзле ІаІаьшчеа шоаш дакъа ца лоацаш Іерг ца хилярг ешшаш дола новкъостаеп пунна дергІилаьрг. Цунна ДІаьхьайдаьр пар, къулбехььчІен Вьетнамеа патриоташа доаттабу ниИъхо кІоъсам шоаш хьаьлоацаш хилар, ДІадеХ, сий дерригга бІунаш Къулбехьеп Вьетнамера арадоахилар.

Заявлене тІа метагрдоацаш лоарХІ шоаш ДІаІаьлцача Къулбехьеп Кореях, Тайванера, СЕАТО-и АНЗЮС-и ярха тІема блокашца дакъа лоацача пхьаьолча мехкашкара эскара доакъош юкъеоаьра ишьХаца Индонезиера агрессинин тІом шербе Іертача США империалистий тІема гІулакхаш.

Шинна а оагІонна ДІахойт, тайп-тайпара форме, уу дакъе герз бе делла а, х1аьмаш пергІаьп, демократ, социальни прогресс баьхьан долаш, империализмаьлен колониализмаьлен духьала ниИхон къоьсам лоаттабеп духьа, цар уйлаш хІаьна а цІ я ІІАТО агрессин низашт шеаГІтохара духьала а ФРГ малхбузенгахьарча доаозний дІадоХьаца атомни минаш йоХкара плана духьала а къоьсам лоаттабарга.

Шинна а оагІонна хаРцаьХа лоарХІ агрессивни «Къаьбеседа - Малхбо-лен Аье тІема сонсо вІашагІйоХала духьа, цар уйлаш хІаьна а цІ я ІІАТО агрессин низашт вІашагІйоХала духьала США империалистий уйлаш.

Советски Союзоп Корейски Халкъ-Демократически Республикоп ДІахаййадуг, ядерни герз боьхьонца дехкарахи хІаькъадь ДІадаьжкарахи, хІаьта аттара хьалха чаьхдоаькъа гІулакех лоарХІаеп — из герз дехкахьчаьнна кертс латтарий совещани гулъара хьаькъеьа Китайски Халкъ Республика правительстева ешна предложени шоаш йІаьзза хьаьлоацаш хилар.

Заявленн чаьхйолаьчА ракета тІа йоах:

Шинна а оагІонна цхьаьтара уйла а йолаш лоарХІ, империалистанга колониализмаьн духьала, мацара, къаьлий бахьан долаш хІаькъашца доаттабеча къоьсамс котаьо йоаькхаргилара эттара тешаме гІа йоаг гаранти — из социалистически лагера цхьаьо-ІІоаГІьчеп дуенен хІаькъашта юкъера коммунистически болхлой партийн виклий совещаний Декларацин Заявленен лаьрда тІа социалистически лагера мехкашта, тайп-тайпара мехкий коммунистически болхлоЙн партеешца юкъера вежаранца доза доттагІаеп барт-цхьоаГІон порядок, дегІаьчаьхар, чІоаГІдар духьа ишшта йоаг йоаг тІаьхьайта пиоШ кийча хилар.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМ

Селхан, 17 феврале КПСС Нохч-Гіалгіай обкома пленум хиилар. Пленумо дийцар организационни дешаш.

Кандидаталара КПСС обкома членалла а воаккхан обкома секретарателен бюро членаллен херзар нов. **Х. Х. Боков.**

КПСС обкома секретаралле бюро членаллен херзар нов. **А. И. Абубакаров.**

КПСС Урус-Мартана райкома хьалхарча секретаралла харжарца дувзаденна КПСС обкома секретареи бюро членеи декхарх мУкъавалийтар нов. **Б. Г. Габисов.**

Пленумо чІоаГІбир:

Партийни органий отдела заведуюшелла нов. **В. И. Бессарабов.**

Пропагандаи агитацеи отдела заведуюшелла нов. **В. С. Симарзин.**

Школай отдела заведуюшелла нов. **В. Л. Новикова.**

Гіншлошъра отдела заведуюшелла нов. **Р. Г. Гойгов.**

БЕРРИГА НИЗ— ТІАЙИЦА ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАРА

Деррига советски халкъ санна, чуийнна, къаьхьегаш ба укх деношка Нохч-Гіалгіайчен къаьхьгахой семилетка тІехьара шу толамца чаккдаккхара. Дукха ха йоаццаш хиннача республика промышленносто, транспорта, гІишлоний болхлой партийн ахтина собране чІоаРІта ялыхар 1964 шера итогаш, гучадьхьар балха юкъера кхоачамбоацараш, хІаьта белгалдаьхьар уж юкъера ДІадахара наькъаш.

Вай республика промышленносто доккхий толамаш дьхьаг семилетка шерашка, иштта 1964 шера а тІехь. ТІехкхоачаШъхьІ валовий продукци арахецара план. ДегІаьдьхьаг халкъа боаХама деррига доакъошш.

1964 шера тІаийца дехкарашка хьежжа вай республико валовий продукци арахецара план кхоачаШъхьІ ханал хьаьхьа—25 декабре. Дика кхаьхьийгар вай бУрув детташа а. Цар ▪планал совгІа пхиъ ах взар метр гаргта бУрув техар. Дика толамаш дьхьад мехдаьхьта чаьхдоахараш, машинашъераша, энергетикаша, транспортникаша, гІишлошъераша, ейгачен кхачаний промышленноста болхлоша, иштта кхы а.

Дукха я республике план кхоачашъярал совгІа дика продукци мара ара ца хецаш йоЛа предприятеш а. Цхьабакъха, хІаьта дукхагІа теркам тІаьхьайта беш ІІадахара шера балха юкъе нийсденнача кхоачамбоацараш, хІаьта аьча хІинзаьхьа чІе ІІадахара де мел дезар вІашТехьдаккхаьхьдеза.

ДІадахача шера валовий продукци арахецара план кхоачашъяьзар 18 предприяте, 17 предприяте кхоачашъяьзар къаьхьгама овсарле лаьхьара план. ПУн керттера баьхьан да къаьхьгаен лерттІа вІаштІехь иа баккхар, производстве керда техникеен технологии юкъе да кхаьхьар, шерра автоматизацин механизацин ца яр. Дукккача предприятеша чІоаГІа лоДа я оборудованех, станочни парках пайда оцара коэффициент, авареш, брак хулийт. Масала, соацка «Грозненгтеразведка» тресте ІІоЛла планах лаьхьІаЧул совгІа бУрув тохаш ІІадахийтар ах миллион сом. Из да треста кулгалхоша къаьхьгаен кхетамца вІаштІехь да баьккхаГа, производства экономически эффективностьо лаьхьца ца ЯьлГа. Ту треста цхьанна буровой балха юкъейІьхьаГІ Старогрозненски МалгІабгка поДІагІчен бурув детташ конторашца йолаш йоЛа бурув тохара хІара деанна ІІадолачун учет яра толамагІа йоЛа метод.

Дукха кхоачамбоацараш да республика гІишлонхой балха юкъе а. Соацка цар капитальнен вложеней план 89 процентн, хІаьта гІишлой-монтажник балхий план 88 процентн мара кхоачашъяьзар. ГІишлонхоша балха юкъе кхаьхьаГ толашагІа йоЛа методаш, балхий дикал лаьхьаГ, цхьатарра хьалъеш латтача объекташа ДІаухийташ кегаю средташ.

Цу чаШара кхоачамбоацараш хилийта йиш ец укх шера. Цхьаькка предприяти хила йиш яц план кхоачаш ца ен.

ХІанз январь бетта а яьча итогаш хьгойт ер цу республика промышленносто во ДІадолаДІ на хилар. Валови продукци арахецара план кхоачашъяьй 103 процент. ДІадахача шера январь бетта арахийцачунца нийсйича газ хуз 13,5 процент духьагІа. Къаьхьгаен овсарле лаьхьара план кхоачашъяьй 102,8 процент. 1965 шера план а, хІаьта ерриг семилетка а ханал хьалха кхоачашъяьра Грозненски химиката ДІадоладаь дика гІулаьхх хьал а лаьца, республика къаьхьгамхоша йоаргжаьчА социалистически яьхх хьалхинар да из. Предприяти тІаДа ца кхаьхьгаеп, къаьстта тІеЛьа бисарий сийлен дехкар да цу яьхе толамаш даха.

Доккхий дехкарашца да республика промышленносто укх шера хьалхашка латтарашца: сохкарчуо 9 процент лаьхбе беза промышленни производства боарах, хІаьта мехкаьхьта — 23, газ — 46 процент. Духха къаьхьга деашн ба кхачаин ейгачен промышленноста болхлой, энергетикаш, транспортникаш. ГІишлонхой дехкарийна ба къаьстта теркам тІаьхьайта нах чубаха цІенош, цхьаьлан. Берий учреждений промышленностеен юртбоХаьмен объекташ сиЛагІа болх бе йоДалаДийта.

Иштта бехкехьаме дехкарашца да республика промышленносто, транспорта, гІишлоний болхлоша да семилетка тІехьхьара шера хьалхашка латтарашца. ХІанз керттерзар да уж толамца кхоачалдара а массайоаЧа мотттиГ шерра социалистически яьх йоаржаяр. ХІара деннА заДаеш тІехкхоачашъерйоЛаш вІашТІехьбаькха беза болх. Кхетамца кулгалДе деза социалистически яьхана. Хьалха латтарий опыт балха юкъе а кхуьхьан, пайда эца беза чурча торонех. Балха юкъе кхаьхьа эца толашагІа йоЛа методаш. Партийни, профсоюзни организацеи дехкарийна я тІаийца дехкаран кхоачандара цахаДдаш тІахьоькан доаттабе.

ЛІаНо ІаЛЛьмаге чІоаГІа терхкам тІаьхьийта безан гІулакх да продукци дикал лаьхьаР. План кхоачашъяьрах тоЬам бе йиш яц, нагахьа санна арахийца продукци тІехдика ца худе. Укх гарттарчА шин-кхаьхьа шера арахецара продукци керттерча изделей дикал дуенн тІаРча дикагІчА стандарт-тий боарамга кхоачае, аьнна, московскии леннинградскии предприятеша ДІаДоладаь болам шерра хьаЛаЛадаР республика предприятеша. ХІара предприяти юкъе яха дехкарийла я ца болама.

Республика промышленносто, транспорта, гІишлоний болхлой сийлен дехкар да семилетка тІехьара шу толамца чаккдаккхар. Берригга низ тІаьхьийта тІаийца дехкараш кхоачандара.

КПСС ОБКОМА ПЛЕНУМ

Селхан, 17 феврале КПСС Нохч-Гіалгіай обкома пленум хиилар. Пленумо дийцар организационни дешаш.

Кандидаталара КПСС обкома членаллА а воаккхан обкома секретарателен бюро членаллен херзар нов. **Х. Х. Боков.**

КПСС обкома секретаралле бюро членаллен херзар нов. **А. И. Абубакаров.**

КПСС Урус-Мартана райкома хьалхарча секретаралла харжарца дувзаденна КПСС обкома секретареи бюро членеи декхарх мУкъавалийтар нов. **Б. Г. Габисов.**

Пленумо чІоаГІбир:

Партийни органий отдела заведуюшелла нов. **В. И. Бессарабов.**

Пропагандаи агитацеи отдела заведуюшелла нов. **В. С. Симарзин.**

Школай отдела заведуюшелла нов. **В. Л. Новикова.**

Гіншлошъра отдела заведуюшелла нов. **Р. Г. Гойгов.**

Кандидаташ белгалбу

Уьх деношка республиканерча предприяттешка, совхозашка, колхозашка, учреждениешка, организацешка хуп моттигерча Советашка депутаталла кандидаташ белгалбеш йоЛа собранеш. ХІаьта цхьаттара цнга кІъахьегамхоша хаРж хьалхий заседателлаш а.

Урус - Мартана районе цІи хеза я «Горец» ярха совхеза оагІона ІІелаеча звена звеньевая Барзуькаева Лайна. Соахна цун звено совхозе эггара хьалха шеНара свекла, хьажжІаш чуийца яьлар. Цо новкъостан дир доаладаХарча тІехьаюсача звеношта, Совхоза болхлешен, гІулакхеРча на-хеи, юрта боахамо специалисташ цин шийй собране цхьа барт белаш Урус-Мартана райсовета депутаталла кандидат аттаЙйа кІоъсам нистка Барзуькаева Лайна.

* * *

СМУ 12 гІишлоий участие собране гулбенначА хьаРжарцца массаеа рЯьза воаеш Грозненскии горсовета депутаталла кандидаташ белгалбир малярий бригада бригадир Н. Ф. Еремэнко, монтажник А. Р. Вартанян, хІаьта Ленински райсовета депутаталла кандидат аттавир бетонщикий бригадир Барининхоев Мурад. Коллективо чІоаГІа сий деш, ший профессиональни говзаЯ дегГара ди массаеа дала айеш хьаВоаГІа Мурад. Цу собране Ленински халкъа суда заседатель хеРмар Банхаев Махьмад.

* * *

«Лермонтовский», «Новосельский» ярха совхозий болхлоШен специалисташен шовар рЯьза а воаеш Ачхой-Мартана райсовета депутаталла кандидаташ белгалбир оалхазарчаш ледаделча ферма заведуюши Шамсаев Моолад, механизатор Гадаев Ортхе, доярка Налиева Зайнаб.

АГИТПУНКТ БОЛХ БЕШ Я

Са мадайнте а сийрда яьле лампаш сер Советски района Итум-Кхала ХІара юртарча агитпункте. Моттигерча Советашка хоржамаш де кийчо еш ба ца ухьаза. Агитпункт чуйолча пІеношка вІаштІехьлыккхай «Станица — царцита» аьнна книжкай витрина, хьалтеха йоалл агитаторий ІІадаьхьа.

Дика діаоттабаьб агитационномассови болх № 3 йолча профессионально-технически училище нов. Лямукомич Абрам Абрамович заведуюши волча агитпункте.

Боккхача безамца гуллу харжаРхой агитпункте бесеДаге е лелдеГа ладуьгІа. Иштта 600 харжархо вар барзкъашца тегара объединене директора нов. Галкинас агитпункте лекци ешаш.

Б-чи барзкъашн тегача фабрика коллективо депутаталла кандидат оттаяьча Ушаковайца вІашагІкхийтар харжархой ухх бетта аттлагІча дийнаьха. 200 гаргта гаг вар цнга гуьвенна.

Ухх бетта 20-ча дийнаьха ІІіеча Эскара денна хеталь сайре хургььн харжархой агитпункте. Иштта 27-ча феврале «Аттача е халача ювкъ-воДа ъо вахарга?» ярха темех къонабарий диспута сайре е кийчуьн я агитпункта секретарь библиотекарь Александрова Александра агитколлективца цхьана.

СУРТА ТІА: агитатораш (эьрДе-хьара аьттехьа) Александрова, Савченко, Казберов, Козлов, Черный. Из ба агитколлектива кулгалХо Савченко.

И. Плиева сурт.

БІАЬСТАН КИЙЧО МИШТА Ю

Семилетка тІехьхьара шера бІаьстн кхаьшка деча балхаьшта дика кийчо еш ба Шаьла районера ахархой. ЧІоаГІа кхъьхьга дезаРда укх шера ерриГа юртбоахама культуращ хьуьхьаьра, Дахьенна дукхагІа ялат, дуьл, шура, тиа, бальна дарцаш, хьаьйола продукташ ялара.

Цу гІулаьхха дикагІча еаГІорахьа ТУвщаш латт районе ерригча колхозашкен совхозашкен ДІадуЧа льаьтаЙ структура. 14.500 гектар хІана ян аьнна я боахамий гурахьа юв культураш, цу дакъхе «безостая-1» ярха сортах дола гуйран кІа — 10.500 гектар. БІаьстенан ерриГа культураш ДІадаьхьІаЙ 13.400 гектара тІа. Цу ерригча льаьтта зиЬь ьаЙай. Колхозашкен совхозашкен шекара свекла ДІаюврГа 4000 гаргта гектара тІа, хьажжІаш—7.300 гектара тІа. СоХхарчуо 30 процент хІана хилаш аьнна дукхагІа хурььн цхьа ДІайийча дукхаЧа ІІеранна тІаюжа бАьаьш. ХІара гектар оахама кІал шишша центнер суперфосфат а тоссаш льхай зиЬь шекара свекла ДІаюврйоЧча дерригча льаьтта.

ХьажжІаш, шекара свекла, кхьІо да юртбоахама культураш хьуьхьаьр льхьа 250 зиЬь шоаш кийчьерйоЛаш. Цар зиЬь шоаш кийчьерйоЛаш. Цо ер органически минеральни удобренеш тессарйоЛаш дик-дикагІа йоЛа участкаш ДІайийкхьаЙ царна.

1965 шера ДІайийна хІамаш кердача технологех ДІа а йийна уж ДІа ах хьуьжьаьр а дарегІа хилийтар а дуьхьа къоьсам лоаттабеш хьажжІаш шекара свеклан кхею 12 механизированни звено я тІа ДІаьрна хІанз.

Царна ДІаеннай цар шоаш оахьаш удобреннеш тупсаин йоЛа льаьтта участкашн а шиннаи йоЛа техника а.

Масалдоча хІаманца бІаьстанна дика кийчо еш йоалл «Шалинский» совхоза 2-ча отделенера Амерсуланон Султана звено. Цунга леладе ДІаденнад 70 гектар льаьтта. Из ІІалламе льаьтта дика долаш еха да. ТІера гороХ чуийца ма ЯьлаиГе а тІаГІолла дисковн лущильник тоХаьн льаьтта. ДІадаьхьар ІІадаьхьа тесса льхар из. ХІара спеціалистаца цхьана технологически карта оттадеш я звено.

1965 шера хьажжІаш чІоаГІа хьуьхьаьр льхьІад цу отделенерча звеньевой Абдулаев Саламуев «Джалка» ярха совхоза цхьоалаГІча отделенерча звеньевоя Айдамиров Имранен. Царех хІаранне леладе аьнна шоашца ДІаийца 250 гектар льаьтта ла. Царех хІаранне шоаш лелаДу льаьтташ хьалхаЙе а льаьа льхьаД, вІашагІьаьн минеральни органически удобреннеш тайсай хІара гектара тІа 20 тонн а йолаш, шоашкарча ерригача техникана ремонтш бьаьнна.

ХьажжІаш лелаерел льехьбуьсаш бан свекла лелераш а. Масала, «Джалка» ярха совхозера звеньевоас Мусляева Тамарас ше тІа а ТьоЛан ахийтаХ ший звенограца льаьтта, из ахалелха хІара гектара тІа 5 центнер а йолаш суперфосфат тессар, ДІа а дихьа 800 тонн ширдьлина кхо тассар.

Тоъал доккхача льаьхье фу дика хиларах тийна да ДІайийна хІамаш дика льтьжьар.

БІаьстан юкъе ДІаювча культураЙ фу ДІаоттадара план йинна хоачашъяьй масе совхозен колхозеи. ДІаоттадаь фу шоллагІчен классел лохарІа ДІадоладаь ДІаьхьаьрчІа ца отделенерча звеньевой Абдулаев Саламуев «Джалка» ярха совхоза цхьоалаГІча отделенерча звеньевоя Айдамиров Имранен. Царех хІаранне леладе аьнна шоашца ДІаийца 250 гектар льаьтта ла. Царех хІаранне шоаш лелаДу льаьтташ хьалхаЙе а льаьа льхьаД, вІашагІьаьн минеральни органически удобреннеш тайсай хІара гектара тІа 20 тонн а йолаш, шоашкарча ерригача техникана ремонтш бьаьнна.

Іан беттан — юртдишкарча къхьегамхошта агротехнически дешар Іомадара эггара льаьтта болашагІа йоЛа ха. ХІара отделене, бригаде, колхозе, совхозе круожкаш вІашагІьехьаЙ. Царна ЯьлаиГе 350 гаргта саг. Царел совгІа, кийчеш латташ ца хьа хий дехка 86 болхло а ва. ХІанзе масеех ЯьлаиГе ях льаьтаЙ. Іомаьрашн ужх тайпара темаш я: «Кулгашца къа ца льегаш хьажжІаш шекара свеклан кхеяр», «Юртбоахама культураша зулам дерашцен царна хулача лазарашцен доаттабу ъоьсам», «Хими — юртбоахама производстве», кхьяьаш.

Тха районе совхозашка 4 бетта ца кондицеча кхоачадьхьІ. Шекара свекла фу тІаЗаЙ «Шалинский», «Южный» ярха совхозашца а Ленина ЦІерахча колхозе а, хІаьта вож боахамаш фу тІаоза доладеннаЙ.

Хийца льхьжІа фу оцара ялат ДІаЧуийца Аргунски пункте ДІаЧуеннай 150 тонн фуаТьлЬХа хьажжІаш.

ЛІаьтта хьаьхьара ІІаламе дика хІама я кхо. Эггара дарегІа йоЛа удобрени я из. Районе колхозашен совхозашен кийч а дь 1965 шера чуацаргІойча культураЙ кхаьшка диллад 30 аЗар тонн гаргта кхо. Кхаьшка кхо ДІадахьара планах дика лоарХІаьлЙ «Автуринский», «Шалинский» совхозаш. Кхо кийчдара плана 105 процент хоачашъяьй пар. Кхаьшка кхо ДІадахьара план хьаьстта а дика хоачашъяьй «Джалка» ярха совхоза № 1 йолча отделенен «Автурийский» совхоза №№ 2, 3 йолча отделенеШен—моттигера удобренеш кхаьшка ДІаЛхьара план 127 процент хоачашъяьй пар.

ХІанз тракторни паркан тІехьатувсача орудуешен Советски Эскара Ди хьатІаХХачалехьа ремонт яь бовла Іерташ боаХк механизаторашца. Болх дика лел. 1964 шера IV-ча квартале тракторашца ремонт яра планан тІехьхоачашйир. ТІехьатувсача орудешца дика ремонт йир «Джалка» ярха совхозера Джамалаев Тагас кулгалдеча ИсЬоалаГІча отделене бригадо. Іун доалхьара еррига техника тоаьь яьнна, йоаь, болх ДІаболаЙе мара ца безан кийча латт.

Іан беттан — юртдишкарча къхегамхошта агротехнически дешар Іомадара эггара льаьтта болашагІа йоЛа ха. ХІара отделене, бригаде, колхозе, совхозе круожкаш вІашагІьехьаЙ. Царна ЯьлаиГе 350 гаргта саг. Царел совгІа, кийчеш латташ ца хьа хий дехка 86 болхло а ва. ХІанзе масеех ЯьлаиГе ях льаьтаЙ. Іомаьрашн ужх тайпара темаш я: «Кулгашца къа ца льегаш хьажжІаш шекара свеклан кхеяр», «Юртбоахама культураша зулам дерашцен царна хулача лазарашцен доаттабу ъоьсам», «Хими — юртбоахама производстве», кхьяьаш.

Тха районе совхозашка 4 бетта ца кондицеча кхоачадьхьІ. Шекара свекла фу тІаЗаЙ «Шалинский», «Южный» ярха совхозашца а Ленина ЦІерахча колхозе а, хІаьта вож боахамаш фу тІаоза доладеннаЙ.

Хийца льхьжІа фу оцара ялат ДІаЧуийца Аргунски пункте ДІаЧуеннай 150 тонн фуаТьлЬХа хьажжІаш.

ЛІаьтта хьаьхьара ІІаламе дика хІама я кхо. Эггара дарегІа йоЛа удобрени я из. Районе колхозашен совхозашен кийч а дь 1965 шера чуацаргІойча культураЙ кхаьшка диллад 30 аЗар тонн гаргта кхо. Кхаьшка кхо ДІадахьара планах дика лоарХІаьлЙ «Автурийский», «Шалинский» совхозаш. Кхо кийчдара плана 105 процент хоачашъяьй пар. Кхаьшка кхо ДІадахьара план хьаьстта а дика хоачашъяьй «Джалка» ярха совхоза № 1 йолча отделенен «Автурийский» совхоза №№ 2, 3 йолча отделенеШен—моттигера удобренеш кхаьшка ДІаЛхьара план 127 процент хоачашъяьй пар.

ХІанз тракторни паркан тІехьатувсача оруд

ЛАКХА ЛОАТТАДЕРГДА ЗАВОДА СИЙ

Коммунистически къахьегама тіехьара кьовсам оаха болабйьча хаа денз 4 шу дьынад. Хіанз заводе 330 сага еннай коммунистически ударник яха сийлен ціи, коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен ціи лелаеш я 2 пех, 3 участок, иттех бригада.

Ц у хана чуть хоадамболлаш дика хунцамаш хиннад заводе. Коммунистически къахьегама ґіулахкаш деґіа а кхуалаш шоай производства кхочамаш ґучдеах, технологически процесс деґіаболлаш ґергаеш, участкай, цехий коллективанна. 1957-ча шера денз чіоатґіа деґіаденад валови продукци ярахецлгра. Заводе балха технико-экономически хьюхамаш чіоатґіа лаккде віаштіехьдалар производственни процессатта механизации яра йоца 30 совґіа мероприяти, керда техника, дикаґійола технологи заводе балха юкъехьаьца.

1956-ча шерана найсдина 2-заз гаргта деґіаенай къахьегама оьсарде. Семилетка хьалхарча шерашка болх бе йоладлийтай промышленни а культурно-бытовни а ґіулахкарча ґіа 14 объект. Бруцр тохара болча еаача обогуэованеча ремонт яра пех болх бе йоладлийтай кийчьуш да тхо хіанз. Уьх шера январь беттча болх бе йоладлийтай тіахьжамен автоматеная приборанта ремонт и цех. Массане а ший кхетам лаахбе мел ярца торонаш я. къахьегамхой технически творчеттана шерра ниьх бійлаб. Семилетка йолаелча деиз цхьа зазар совґіа рационализаторски предложени еннай тіа заводе болх лоша. Хіаьта уж балха юкъеьхьарах 880 зазар гаргта сома пайда а бьаь паччахьаргенна. Толамца чаахдьаькхар діадаха шу.

Эгтара хьалхаґіа паччахьлихен план кхочамъярах дела ранерт деґіар котельно-сварочни цеха коллективо. 23-ча ноябре дар из. 53 зазар сома мьаха планал совґіа продукци елар котельщикана ґіу шера. Иуа чіеахаґіа ихи ди дьаьча паччахьлаькхеп план кхочамъярах дела рапорт делар бурўв тохара еза обогуэовани-хьаеча коллективо а. Хіаьта завода ерриатача коллективо а 15 декабре кхочамийнйр паччахьлихен план. Шу чаьхьала юхейсачча хана 168 зазар сома мьаха планал совґіа продукци олар оаха Лаьхен мехдьлтахоштта.

Шерлуш, чіоаґілуш латт завода болхлой Гроженски механзьлата, Іиламтохкама институтаншара бувзам. Хіанз заводо серийно ярахецаш йоца дукха продукци айхха шоайла бувзам а болаш тоаьлй болхлошен Іиламахошен.

Шерагара шераґа дукхаґіа хул воазол арахьа діаумйнта продукци. Къыча механика діаьхкьхьийтача продукце задани кхочачашьярах 1964-ча шера ахчан совґіатаца заводе белгалййр халкъа боахама Совете. Керлача общества саг хьалхеьхьа боаха болхха кхетама болх ду заводе. Ц у балха юкъе йоккха моттиг діалоаш иьх къахьегам безарбгоаш хьалкхебаьз ґіулахкъ.

Профсоюза заводской комитета шеррача заседане хіаьта бетта итогаш ю завода цехашта, участкашта юкъе йьржача социалистически яхьа. Йьча чоторй результатех карара кара тела Ше байтаяк ду дикаґійола цеха, хіаьта дикаґійола болхлошта — «Дикаґійола токарь, сварщик слесарь» яха вьмпелаш. Цар діелаш сийлен книжка тіа, къахьегама сийлен аллей тіа, портреташ хьалдеет завоза сийлен Доска тіа.

Тахан доккхал деш йоах оаха тторй маляй діераш: аьшканьха М. Д. Кузнецова, слесара В. А. Погосяна, маьлча Х. Х. Месиева, сварщика В. Ф. Никитина, токарй ин. Богатева, Дарвгтова, кхычар. Цар ґаина къахьегам, 62 саго порхі пеша план кхочачашьлй.

Берриган деиша хилар, цахаьдаш шоай балха говзал, общеобразовательни политехнически кхетам лаахбеш хилар — из да чта заповедех цаі. 425 саг ва тайп-тайпарча заведенешка деиш. Дуухьхьла институташка деиш да ґиьлаґіа лакъа тха хьалгіхой.

Тха завода коллективо тоаьлиоьнни ихь лелаю Краснодарски РМЗ, Московски экспериментальни машинаш еча завода. Гроженски АТРЗ коллективаша. Тхо уж болчеи уж техниники діа-ноха ахаро къахьегамца дикаґідарашн методаши производства балха юкъеьхьаьца віаштіехьоалийт.

Республика юрта боахама дожкха новкъостал ду заводе. Уьх тіехьарчу шерашка кийчьаьй 120 совґіа паста кийчьеш йоца машинаш, аьшка соалоозаш, кормоозанрикаш.

Дика хьоашал да болхлой «Джалла» совхоза коллективацара дар а. Тха торжественни деза денош оуна хана беза хьаьший хул совхоза къахьегамхой. Совхоза юрта боахама машинашца ремонт ира доккха новкъостал ядьі завода коллективо. Хіаьта дукха ха йоаппаш завода болхлоша віашаґітехьа библиотека совхоза кагирхошка ххашкарча стане діа а йиьхьа діаенная тха кагирхоша.

Къахьегамхой районнии городской Советий барХі депутат ва тха заводе болх бе, хіаьта кьона болхло Панченко Лариса Нохч-Пілґіай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла хержай.

А. САРДАЛАШВИЛИ,
«Грозный» объединене ремонтно-механически завода директор.

Шоай къахьегам дешарца, общественни балхаца бувза а бувзаш цехий, отделий, участкай кулгалхошка кхочачаш ґанхбенйаб тха завода дукхха болхлой. Аьчча кхочам болаш за технически отдела ниьсса ахаш гергта инженераш дукха ха йоаппаш хьалха тха заводо болхлой хинна хилар.

Шиийу совґіа ха яьннай тха завода «Коммунистически къахьегама предприяти» яха сийлен ціи енна. Моттигерча Советашка хулча хержамий сийна къахьегама вахте а этта лаахкара къахьегама декхарш тіа а йіна хіанз уж кхочаьщен я коллектив. Масала, январь беттча валови продукци ярахецлара план 108,3 процент кхочачашьлй, 4,4 процент лаахкъьй къахьегама оьсарде, дохьаьл продукцера діадолар заводо коллективо.

Завода дикаґібарш моттигерча Советашка харжа белгалбара 13-ча феврале завода болхлой, инженерно-технически болхлой, ґіулахкерча наьха собраин хилар. Къахьегамхой депутатий Ленинский районна Совете депутаталла харжа оттавир заводо дикаґійола токарь нов. Богатеен, сверлошник нов. Диммов, а сварщик нов. Гусев, хіаьта горсовета депутаталла харжа хайдиат оттавир Гришков Владимир.

Хіанз беррита низ тіабахийта къахьегаш я завода коллективе семилетка тіехьара шу толамца чаахдаькхара.

А. САРДАЛАШВИЛИ,
«Грозный» объединене ремонтно-механически завода директор.

СОВЕТСКИ ЭСКАРЕИ СССР ТІЕМА-ФОРДА ФЛОТЕИ ДЕНҐА

Г. Шутова сурт. УрагІхецар.

ТАСС фотохроника.

Къахьегама никъ

...Парте Наьсарен райкома бюрона хьалхаьна латтар Назир. Из воазан иар райконе. Шийца деча хаттарашта йьца ца лиш йийса жоп телар Назира, дукхаьдийцар ший балхах хьаьца. Массавола бюро чен рауза а волаш парте хьайийар дикаґіа вола механизатор. Из дар 1962 шера. Чоатґіа деґа чу дижар кьонача коммуниста из ди. «Коммунизм хьалъеча хьалца латтачарца хуриьсо» яхаш ше заявлене тіа, хьалъ деташ цІаькха дицдаш Назира.

Діадахача шера бокхха хьуьжъкъан хиннабар Наьсарен районе. Кхы а дикаґіа бар из «Назрановский» совхозе. Віалла на хиннача тайпара болг бе бесаш яр трактораш, комбайнаш, тіехьарча техника. Хьунъкъан чуэнача хаьа сахча юрбоьхьамз машина діаотаде оаттахлаш кора ца йоаґіаш моттигаш нийслу совхозе. Из бахьан долаш дукха тракторашца, комбайнаш латт кхаьшка сена, боахама доккха зе а деш. Цу ґіулахкаьх дика кхет Назир. Нагахьа санна совхозе уж оаттахлаш ца хуьле кхьча районашка а ваха лох уж Назира. Цхьаза цхьаннахьара а ца кораййча машинага болх байта хьоьжъ.

Хьажйаьн чуэнача хана комбайн тіехьайола керда ДТ-75 яха трактор подшипник а ехь яха юкъе сецар. Кораййиэар Назира из оаттал т. Ордженикидзе, Сунженски районера...

Уйла йир къонача механика. Цуа тіехьаґіа из трактор лелаеча Мальцев Дмитреца лаґа а ваьнна ший инзана из трактор діайолалийта лаьрхіар Назира. Из подшипник хьлла муйта вало хир шор а дьі № 208 йола подшипник оттайир то трактора. Болх бе йолаелар агрегат.

Падбахар ДТ-75 яхача тракторан тіа баґіа механизаторашца. Хіара уж ца кораййоаґіа оаттахлаш бахьан болх ца беш латта веза-цар. Кхайна юкъе Назира дагаеча рацирредложени чіоатґіа нахьа йоалар царна.

Дукка я механик механизаторашта нахьа волаш моттигаш.

Уьх шера санна техника біьсстанна дика кийчььяьн совхозо цхьанна шера а. Цу ґіулахкъ юкъе докхха дакъа лоаш эгтара хьалха Торшоев Назира. Дийнахьа сарраьца мастерскешка хул из ремонтинкашта новкъостал деш, тіаьхьамаг лоаттабен. Цаі трактор ярахецаш ремонтера Назирагара боьхьо ца хилча. Цхьаболна хьх хул боьхьонца тоаеенна еше а шоай трактор доккхала кийча я аьнна арайоаккхаш. Цу санна бракоделаца кьонсам лоаттабу механика. Гуриев Султана ший трактор тоаьлй аьнна арайьккхар мастерскешкара. Со тешаш, аьнна кхочамбоацар дий хьежар Назир. Гучдалгар трактористо тіехьашкара навесной система боьхьонца тоа ца йьлга. Цу сахьаьг ихь трактор ваьтт а йоалаийта из кхочамбоацар йіалалар механика.

Ший специальность дукха еаача балхах іог лазача саго дер да Назира дер а. Хіанз ший гоазал лаьхьъеш воазл йьона механик. Орджоникидзеран политехнический института механически факультет йьхьаьца воазл из даоьнн.

Тешаме, цІена чаьхдоаькъ Назира шийна совхоза партийни организацие тіадиаза: ґіулаьх а. Механизаторашта юкъе хьетама болх бу ло, дукха ха йоаппаш совхозе хьайийлача трактористий курсашца «слесарни ґіулаьхьа» «тракторий теории» хьеьхьа ца комунист Торшоев Назир. Механизаторашт кийчьеш воалл из.

Дукхаьаа белгалбаьккхаб цун ихьаьгаьгам совхоза дирекце, партийни, профсоюзни организацие. Цун я РСФСР-а Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота.

Дика діаьхьу коммуниста ше хьалаьца къахьегама никъ.

М. ЗАНГИЕВ.

ХЬИНАР СОВДУВЛ

Семилетка тіехьарча шера план ханал хьалха кхочачашьра керда социалистически деиздраш тіа а йіна къахьегаш я «Старогрозненца» НПУ транспортеин контора коллектив. Муха діа-эоха кхаьхьара яиарбетта ихьаьг 109,6 процент кхочачашьлй, планах лаьрхіачул 8,2 процент лаахкъьй къахьегама оьсарде, соахьарчул 4 процент лаьхьаґіа я из. Иийта дика къахьегаш я из коллектив февраль беттча.

Къахьегта дика къахьегаиа белгалбаьнчаё шоферан А. Диденко, У. Гухаев, трактористе А. Исаев, слесарь Ю. Литвиненко, иийта кхьбаран.

А. ТИЩЕНКО.

ИНДИ. Хардваре (Уттар прадеш). Советски Союза новкъостаца хьалъеьл латт еза-йоккхача электрообрудование йоккха завод. Цхьа бахьан доаладн алаг цунах «электростанцей завод» аьзе. Заводо арахецаргьа ґанарца болх беш йола турбинаш, турбогенераторашн, гидротурбинаш, доккхий а кагий а моторашн, кхьйола электрообрудованн.

Доладенна ґіишло хьалъаре балхаш. Индийски инженераша цхьана советски специалисташ а ца болх беш.

Советски Союзо оттаьлй завода проект а, хіаьта чоалхаенра оборудованн йохьийтаґрйолаш а я цига. Индийски инженерий, техникий, мастерий, квалифицированни болхлой йоккха группа хургьа советски предприятешка Іомалуш.

Ц у ґіа: советски кранашца металлоконструкци віашаґійолаш латт.

В. Никитина сурт.
ТАСС фотохроника.

ДИКАҐІЧАРЕХ ХИННАЙ, ХІАЬТА ХІАНЗ...

Вай республикерча юртий Советашта юкъе социалистически яхье хьалхара моттиг деладерг яр Курчалоевски юрта Совет. Цунах тешаргьа цу юрта Совета председателе нов. Хасуханова дева къамалагга ладийІаьча. Ше лувнаача тешал деш нов. Хасуханова хьахьеьхьарча юрта Совета мастерскешка яина республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамоташ.

Хіаьта хіанз мишта болх беш я юрта Совет? Цу Совета балхаха хьежача гучдалъяр хьалха хинна организаторски низ цун исполком діабаьлинна хилар. Во бу организационно-массови болх, эсала бувзам да депутаташца, массаза болх беча комиссеташца, бахьана хьаьжна. Массаза болх-беча ? комиссех культурган - хьаьжъ образованен ґіулакхашта йола 2 шера болх бейн. Цу ґіаьнна вовах ишенне беш хіама яьш. Юрта Советан пун исполкомоа дукха хіама дан цар болх тоьхьаза. Общественность лерттіа юкъеозаш массаза болх беча комиссей балха. Сесс дувцарґдола деташ кійчдара юкъеозаш массаза болх бу комиссеш, юкъаьлан ди, сессен исполкомеи решенеш кхочачашьра тіаьхьамен лоаттабан.

Курчалоевски юрта Совета организационни, политично-массови болх тоабара эсала ґіо ду Шаьла райисходкомо.

Кхаткхла хіама Іалаашьъьян культура Шено, цудухьа шийлача зале Іохайша кинокартинага хьажа безам барш гергара кіезнига ба. Чура а арахьара а ремонт е еаза да культура Ц а. Уьхаза лампиаш ец. Кинобудка болхлошка шоай ґіаґіара хьа а кхухьаш діаеьх уж, тіаккха кино чаккдьаьчча юха хьа а йоаладш чухъуьх. Уж кхочамбоадарш діа а дахьа культура Ц а юртарча наха салаіаьра центр а хинна діаоттара дукха сагота баш юрта Совета председатель нов. Хасуханов культура Шен директор Тамтиева.

2 библиотека я юрта. Цар болхлошта хаш шоаш книжкаш деташ юкъе иа оаш мел дезал ба, деташ ґоаш дукхаґіа хилийтаза деш хіама дан. Цинна библиотекнера боьрта деташ 1367 саг мара вен. Цу дакъе берий библиотекера 967 саг а волаш. Хіаьта 6,5 зазр саг нахача юртара лешараш 400 саг хилан.

Къахьегамхой общественни самодеятельни организацешта а ве культуру юрта Совето. 120 активист чувоаґіаш йола 10 общественни организаци я юрта. Хіаьта ду боьхьаьча нохьх а эсала пайда еп. кіезнигаґіа юкъеоз ун юрта бахача наьха культурно-бытовни хьашташ кхочаьщдара. Діаьхача замах юхейса эуламера ґіулакхаш діадахара кіезнига пайда еп общественностах. Нохчий кхаллах кіезнига ба общественни вахаре дакъа лоацаш, библиотекашка, культура Ціаґіа ухаш.

Организационно-массови балха цхьаьнна хіама да деш, ший лекхаґіаш гергара ве кхочачащен я юрта Совета секретарь нов. Дазев. Ший секретара лекхаґіаш кхочачащен нов. Дазева цхьаьнна массаза болх бечча комиссей, актива кулгалдарех бола юрта Совета болх тоабара.

Хьаййай продуктан бахача нахагара эпара план кхочачашьра общественность юкъеозаш юрта Совета исполкомо. 590 центнер эпа еача мечте 408 центнер мара йийлаш дуэл, дуэш 140 зазр оца дезача — 57 зазр. Кхочачашьлаш шура, тіа оцара планаш а.

Діадахача шера исполкома сесс се заседане цІаькха а дийлаш юрта Совето массаза болх беча комиссей, культурно-просветительни, медицински учреждений, школай, торговле, наха ґіулаьх дара общественни, самодеятельни организацией балхах лаьца дола дешаш.

Хіана нийеленна воча хьлера ґіулаьхьан тоадара гергара бокхха организаторски политико-массови болх бе беза Курчалоевски юрта Совето.

М. БОГОЛОВ,
Нохч-Пілґіай АССР Лакхехьарча Совета Президиума орготдела инструктор.

КЪАХЬЕГАМХОША ЯЗДУ

Дика бу болх Наьсарен района Альтий-Юртарча агитпункта агитаторашен цун заведующе Таягиев Исропален. Хоза кийчьаьй уьх шера альтиюртхошца шоай агитпункт. Юртсовет чуйоаца цІеношка діачуьвьлча біаргагу хьалтеха доахха хоржамаш деча лакъа лацара къахьегамхой тіаьхьамен доца доаугаш, планаташ. Ешаш тіа лада керда газеташ, журналаш, хоржамех йоца положенеш. Іурра дена бийса юкъе яхьалца йоагаш хул агитпункт чуйоаца цІеношка лампаш. Масса а хана дукха нах хул уьхаза. Каст-каста беседаш еш, лекцеш ешаш хул агитпункте.

Р. САЛМАНОВА.

Діадахача 1964-ча шера Ставропольски газах пайда эцара хіама бетта план тіеннхоачашйар Грозненски механстроительни газопровода управлене коллективо. Соахка хьоаґіаґіа квартале СССР-а Газпрома хьоаґіаґіа премии—1500 сом аччча делар тха коллективана. Хіаьта 4-ча кварталца тхона делар 2200 сом аччча.

Уьх шера яха а дикаґіа къахьегаш ба коллективацара болхлой. Январь беттча план 103 процент кхочачашьлй. Уьх беттча план а тіеннхоачашьлеш хьадоаґіа тхо.

Ер моллаґіа шу да Нохч-Пілґіайчен Сийлен доска тіа тха коллективе хьалтеха йоалла.

Ш. ПЛИЕВ.

* * *

Грозненски химически комбината № 133—135 йолча цеха коллективо арахец лоха даьлен йола полиитиклен. Цигa хьаьо калтаизатор а, цунга хьежжа лаьца хул арахецача химически продуктай дикал. Хьаьстта дика къахьегарца бегаґалъьнна я ин. Колпикова, Юдина, Ченгариева кулгалду сменаш.

Уьх шера хьаьстта дика къахьегаш я ун сменаш. Январь беттча план тіеннхоачашъьлй цар. Нов. Ченгарнева кулгалдеча смене болх беш да тохараш, слесараш. Цар керда социалистически деиздраш тіаиййад семилетка тіеннхьарча шера план ханал хьалха кхочачашъе, кхочачашу болх дикен тіеннкиен хилийта. Хіанз уж деиздраш толамца кхочачащен да.

О. НИКОЛАЕВ.

ЛЕКЦИОННИ ПРОПАГАНДА ПРОИЗВОДСТВАЦА ЮВЗА

Тха завода партийни организацие, беррегача пропагандистеи, агитаторашца шоай низ тіабахийтаб ялха марксистско - ленинский знанеи лаьхьъяр, цар экономически кругозор шерьяр, къахьегама оьсарде лаьхьъергйолаш, заводе арахецача продукцера діадолар лоцдергдолаш, из дикаґіа хургйолаш доца кердеи хинагіеи мел хар производствоца юкъедоладаяр воспитаеиеи ідеийна воздействие ерриатача формаеи методеи пайда эцара.

Пропаганда производственнарца ґіулаьх ґіоаґійеча боккха лоарґіам бекаеи а, задачаеи экономически образованеи лаьхьъяр, по новкъостал ду производства кхочачоеи дикаґіа пайда эцара, производства чоалдане хоме техиико - экономически деиздраеи дикаґіа оьгіорацца къахьегадара.

Тха заводе лаьхьиийй экономически техиически образоване чіоаґіа йола система. Денкергаеиий хьхьямах заводе эгтара хьалха хьайир коммунистически къахьегама цхи школа.

Цу даьхье ший тайпара хіама да школай дешара планаш дела уьлча нахана цхьана оттаьлъ хилар. Цу ґіулахо йийш хиилйтар производства новаторий опыта къахьера толамца ґіа дар къоастедара а, доккийтара а, цунца цхьана экономика, политика, коммунизм хьалъеча моральни кодекса деиздраеи Іомалара а.

Болх беча моттигге шоай практически опыт хіа а готтаеи, школашка хьалхьаеи ду новаторша. Масала, № 21-І йолча коммунистически къахьегама установока воккхагіеча оператора нов. В. И. Бокланова ше школерча заиате хьамаьл дин дийлар бутан - бутиленовни пропан-пропиленовни фракцеи ца йоґіаеи тіехьа доаттабеча къовсаеи ший йолча опыта.

Бедаьла, рефлюксни, промежуточни емкосташкарча эгтара тіехйолча давленеи тіа болх беш йола ше хьалхе делаю смена ґіерт хьаьл бутан-бутиленовни пропан-пропиленовни фракцеи эгтара дикаґіа пеллургйоа ґіулаьх де, аьлар по. Из зама йийш хул гаиздара чіоаґіа мах йола углеводородни фракцеи дукхаґіа хьаьхьаостае, вешта аьлча меха-дьтаьстае, вешта аьлча мехдьаьстаеи продуктаеи дукхаґіа хьаостае. Ший опытах дийца ца ґіеш, из практически хьаблярга а йітар ца, установке хіара сменаца иттгитт дийнахьа йола а беш.

Кхыча школе ший опыт діайойзийтар № 7/8 йолча установка хьалха хиннача воккхагіа йола операторна Н. А. Кононенкос. Мехдьаьстта чаьхдаькъ техиологи гергара дика йоьвзаеи хиларо нов. Кононенкога йиеш хулийтт чоалхане технологически процесс чаьхьаьнна. Эшаеи моттиг ґіулаьхьа ца хіетамца хуьеи установка решаеи, продукци гергара дика эцара а хецаґіоаеи.

Вахта чаьхьаьллалца йолча хана чіоаґіа мах йола мехдьаьстта продукт—дизельни доагор дукхаґіа дикка лерхіаеи дизельни доагора еча цикуляцена, юхьаьнца мехдьаьстта чаьхдоаькъача колонна чу йы хьаьчаьлара, цу колонна чу хий доаттаьлча рефлюксни пасосаца беча балха чіоаґіа ґіаьхьаеи доаттабу.

Мехдьаьстта продуктаеи ца йойтара тіехьа доаттабу къовсаеи а биьцаеи нов. Кононенкога.

По хьалдаиза лаьхьъе ший образеаеи. Установке воккхагіа йола оператор волаеи болх а беш. ґайийнара мехдьаьстта техниикуеи йистенькхай Кононенкос. Хіанз установка инженер ва из, ший коллективна комунистически къахьегама школана хьалхе а делаю.

Хіанз уьх керлача дешара шера коммунистически къахьегама 16 школа я тха заводе болх беш. Дика а хетаеи уьх цу школашка нах. Хіанз 300 коммунисти парте воацца саги ва цар чу дешаеи. Дешара планаеи тіа оттаьлъ новаторий къахьегама дикаґіа йола методаеи Іомалера, производства экономика, установкий балха технологически процесс чаьхьаьнна. Эшаеи мотти ґіулаьхьа ца хіетамца хуьеи установка решаеи, продукци гергара дика эцара а хецаґіоаеи.

Кіоарґга а ше маьрра а материал Іомае лерхіаеи № 21-І йолча установка коммунистически къахьегама школа діа: «Мехка газ чаьхйоаккхаґіа дегіаеи».«Сенна лаьрхіа я № 21-І йола установка, химически физически безал, цу установке йола мехдьаьстта продуктаеи», «№ 31-І йолча установка кийчьеча безалах химиаеле цхьана фенолаеи ацетонеи ялххаеи» яха заиатееи.

Политически дешара формаеи методаеи эгтаьлъа тха а еи, заводе партиномен методсоветеи дукхха кердалар воьвдоладаьдь калрваьна политически образованеи ялара. Масала, соахьа йилла болх беш я инженерно-технически болхлоштеи кулгалхоштеи йола экономика, керлача техника, мехдьаьстта чаьхдаькъара гергара деташ Іомадеи йола лекторий.

«Материаладаеи ахчеи кхо а деш Діадахийтар коммунизм толамца хьалъергхилараеи бола тешам ба» яхача темах яьчя экономически корферешена юкъе а йоьхьаеи дика предложеиеи тіаьлар семинарски заиатешка деиш ихьараеи.

Уьх тіехьарча шерашка политически дешара йола баьхьало я тесветически дешаеи кіоарґагіа Іомадееи хулар. Дукхаґіча тайпара отдельча тематикаеи Іомадеу семинарски заиатешка КПСС историе, марксизма-ленинизма дуиеи хьаьхьара ґіулаьхьа ґіулаьхьа болхлойеи болаеи цтоере, коммунистически кхетам балара, философе, политически экономе деташ.

Заиатееи толамца діаьхьара бокха лоархіам болаеи я заиатееи практически чаьхьаьхара метод. Заиатееи еи семинара ґіулдаохочо кіиттееи тепкам тіаболхееи коммунизм хьаьтта тіехьа доаттабеча къовсаеи ґіулаьхьа.

Партийни пропаганда пайдаве хилар дукхха лаьхьъе пропагандистски кадраш харжен уж нийса діа-эоха хьожаеи харах тайпа да. Дукха меи да та заводе даиман боьх беи пропагандистий семинар йола. Ґіулаьхьа лекцееи еи Іомаеча темаеч а заиатееи ше ґіулаьхьа а пропагандистаеи а лаьца. Йоккха опыт йолча пропагандистаеа новкъостал ду кхочачашьлй пропагандистата, цар опытах лаьца семинарашца и. Дукха ха йоаппаеи ишта йола цхьа семинар хьаьхьакар гроженски теиеиеде ґіолаеа.

Уьх шера тха заводе болх беш я цаі коммунизм хьаьлъер Іомадееи цаі ґіаґіа бешатта коммунистически кхетам балаееи еи лектории. Царех тіехьара ер хуьхьала тіх ялхлаеа лаьрхіа я. Цар чіоаґіа лаьнгі шоайта ґіулаьхьа ґіулаьхьа ґіулаьхьа

ДУХХАГІА ЙОАКХО Е МЕХАНИЗАТОРИЙ

Шоашта тІачІоаГІьачьа тракторашца доахкий толамаш а доахаш техника дІаг» лелаеш бона механизаторашца геттара духка ба вай республика колхозашкеи совхозашкеи.

Колхозий, совхозий баланса тІара техника дІайоаяхкаш йолча аахтаяна ма хьежжа а ховрда лиха-ио мичаьа лелаеш, из хьанна еаан.

Масала, Наурски района Ленина цІерахча колхозе ДТ-54 № 65—66 йолча трактороц 12 шера мара болх бьь боаннаше а 22156 геттар кІаьда оахам дьаД, хІаьта 10 шера болх бьь ДТ-54 № 65—12 йолча трактеро а 24034 геттар кІаьда оахам дьаД цу районерча «Россия» ахча колхозе. Сунженскеи районе XIX-ча партсъезда цІерахча колхоза МТЗ-2 ахча трактоРо 10 шера хІара шера юкъера лаьрхІача 1160 геттар долча лаьтта дьаД оахам. Из бокхка толам ба.

ХІанна республика колхозашкеи совхозашкеи болх беш ва 5500 механизатор, парех 798 шоллагІеч 204 цхьоалагІеч еаьнаш. Цхьа ХьаД хьала соаЗкарча цхьан шера 164 сагеа лаьхьаьй шоай кІасстеоств. ХьаЗа а республике йолаш йолча техника 1,5—2 сменах болх ДІаяьккхаяр тоЗаш ваи 1500 соагІа механизатор.

Колхозашца, совхозашца ремонт еча отделеннешка, «Сельхозтехника» объединенешка, профтехучилищашца ХІара шера хьоаргІа ийийбу механизатораш. ХІаьта а дукха механизатораш тоЗаш республика боахамашца. Масала, Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза № 4 йолча бригаде 14 трактора 9 механизатор мара ваи, 11 трактора тІа болх бе 8 механизатор мара ваи № 5 йолча бригаде а. Уж тайна хьалаи да «Экладеевский», «Ладжа» совхозашца, Сунженскеи района Орджоникидзе цІерахча колхозе, цхьаДолчу кхьча боахамашца.

Соахха еррнчача республике балха хьайийнаш 727 механизатор, хІаьта балхара дІаьаьккхаяр 478 саг. Бахьан фуД? ХІанна тоЗаш ийтта дуяха трактористаш?

Тхона хетаргаьча кадраш балха тІа ца сацара бахьан материальеи безам ца боаийтар ва.

Масала, положенеча дьалача мотаГІча марках йолча трактора тІа а цхьа шера болх баьча трактористмашинеста ше цунца кхоьлча ремоттеи средствеах 20 процентера кхоачаш преси яа йоаГІа хьалхарча шин шера, ДІаХо долхача шерашца — 40 процент. Бахьаи, дуяхкача районашца ВІаьла телаш ец уж пресш.

Шоай декхарш дика кхоачащдарах республикерча 583 механизатора 1963-ча шера ремсредствашца кхоЗяна 267223 сом кхоДаЗ, хІаьта из рузкъа кхоДарах 192 механизатора дІаДеннар 17546 сом мара дан.

Наурски района Ленина цІерахча совхоза механизаторашца нн. Колесниченкоси Зайчуевеи шоай трактораца ремсредствашца кхо а яь 614 сом дІаДіяхаД шоай кассе, бахьда, цунах премии еннаЗи царна. «Горячеключевский» совхоза 19 механизатора кхоДаЗ 6821 сом, № 1 йолча шурий совхоза — 28 саг» 17041 сом кхоДаЗ, Грозненски оборио - ьЬхкама совхозерча 33 механизатор 14317 сом кхоДаЗ. ЦхьаБахьда, техника дика лелаЗах парех цхьаи-неш а хІама-м деннадаи;

Ийтта теХлаеи я механизаторашца ХІамостах совлелаш ахча телара ЗкХа постановленеи а. Положене тІа аххар кхоачаш а деш 1-ча классах волча механизатора 20 процентеи 2-ча классах волчоь 10 процентеи алапена доарХІам а беш совлелаш мах тела боагІа. Цу положенеч лаьрхІа Пожай - Юртт района колхозашка цхьаькха хІама а лаи механизаторашца. ХІаьта Сунженски районера Кирова, ЦІеча Эскара цІерахча, «Победа» ятача колхозашка, Шелковской района цхьаДолча боахамашка шоашта хьаннДолчча тайпара лелаеу из гІулаьх. Масала, 1-ча классах 5—10 процент, 2-ча классеиста 5 процент мара, е ВІалла ахча да луп а моттигаи а механизаторашца.

СалаЗа моттигаи, дика, маьХа бай кхача бола столовеи, дувча душаи, Цце уголокаи, радиоприемникаи, телевизораи, истола тІера ловзараи, литератураи доаЗи, ший сменах болх ВІаьттІехьаькхьа кийчьеь йолча боягаЗай стаканца дикаГІа бе механизаторий кхаьхьеаи, вахар, хІаьта цунга хьежжа лаяха я кхьхьегама оьсарле, хьаннаЗча болхий дикаЗ.

Механизатора балха дукха новкъаЗленаи еш да цІагІарга кагий гІулаьхаи — даХа, йоі Іалаьщар кхачаи продукташ кийчьар, цІеношта кагий ремонт ец.

Сменах болх баь ваьрча салаЗа лелаеш вола механизатор цІагІарча боьхамца дувзаДенна тайп-тайпара гІулаьхаи деш худ. Цхьаа шоайла ЗнеЗна а дейца 2—3—4 сменах болх беш хуЗ цхьа механизатор, ту хана цун новкъост—шийна йІоі хьоХаш, дахча кийчьеи, е цІагІарга кхЗолоа гІулаьхаи деш.

Цхьаьттера 2—3 дийнаЗца са ца ІолаЗ болх баьча механизаторга бу-ЗлаЗ лерттІа болх.

Тхона хетаргаьха хІара колхозе, совхозе вІаьнагІьелача ГІулаьхаи ТІа ца ЗаЗ ремонт е, ЧІехьаЗуьйе — ремсетарашца ТІаьнаЗ ТІаьнаЗ ТІаьнаЗ

ДОАЗОЛ ДЕХАРА

Боннски стратегий гизьарча пландо — ФРГ маЛкболаен доазовле ҡаточки минай олсах — маллоҡнаш болча неинай вахара ҡхерам тІатІупс, хІаЛта массаис а ҡоҡтет ҡхайжаю.

Дукха ха йоанщин Малхбузен Германи атомни гергаяна ІалашІарча дуҡьала бирапа Эссен яхача города центре демонстрации йир. Цун доаҡьаҡтоҡша зулмеерча уйлаита дуҡьалдара тІаІьҡеҡан йола листовкаш йоаржайора, «Атомни минай политика хьоа дІабаҡарца доазуе долаш ю», «Атомни минаш а йоанна, машара политика», «ХІалаҡха я этомни гера эшаш немецки лаьтта!» яхаш плакаташ а дар царга.

АДН—ТАСС сурт.

АРГЕНТИНЕ ЧРЕЗВЫЧАЙНИ ЭКОНОМИЧСКИ ХЬАЛ ОТТАДАР

ПАРИЖ, 16 февраль. (ТАСС). Чуҡьара экономическия проблемаш иҡьлоарца дуҡьаздена республика ергиргача территоре тІа чрезвычайни экономически хьал оттадаҡ Аргентине правительстве. Франс Пресса агентства беча хоамах, ц ГІалаҡхо правительствара йиш хулийтаргьра мехкара маьхашта, производствашна, распределенена, товараш доҡьаҡа тІаьхьажам чІоаргІаргІа лоаттабе.

КЕРДА МАРИОНЕТКА

ПАРИЖ, 16 февраль. (ТАСС). Сайчоте эьхьаҡхайдаҡ Къулбехьенвьетнамски марионеточни правительствана кертс керда саг ҡьхьажаь хилар. Из ва Нгуен Кхана правительстве хІаьчх мехкашцарча ГІулаҡхий министр хинна Фан Гун Кунг.

ВЬЕТНАМСКИ ХАЛҚ' КХЕРАДЕРГДАЦ

ХАНОЙ, 16 февраль. (ТАСС). Вьетнама дай-мехча фронта Центральни комитето кепа теха аралькхий Вьетнама Демократически Республика дуҡьала США-ца леладу тІема ГІулаҡхаш геттара харшаҡьа доаржІаш а вьетнамски халкъо доагтабу патриотически кьонсам. ЧІоаргІа хьаллаҡарах тайп-тайпарча проблемашка ҡьежаргьолчеи Карлос Рафаэль Родригес еннача предложенех.

КУЛЬТУРАИ БЫТЕИ ШКОЛА

Дукха ха ян Сунженски районни культура ІІаргІа культураи бытеи школа болх бе йоаденна. ІІхьабаҡьда, хІаизле а наха сзаренний ю. Уьхаза лекци еша воаргІа тІа политически Іилманни зненеи йоаржаҡеча общества чІен, лор, ҡьехархо, юрист, агроном. Лекци йийшачул тІехьаргІа световой газет, документальни фильм хьокх. ЧІоаргІа ранза а болаш ух школе ІІаьтІаргІа ІІаьтІаргІа ІІаьтІаргІа «Победа», ІІіеча Зекара ІІерачча юртбоахама артелий колхозхой, моттигерча лесопромхоза болхлой, ІІІен-воаной, пенсионерашц.

Беттаҡ шоаза хуІ школе заняеш. Укх ценоика цига хиннаҡар ладийгІар маІача наха лаьрхІаьта «Из хайча пайдане да» яхача лекцета. Лекци яьлча хьекхар «ЛаріхІа ҡхалеаг» яха кино, хьаллтеха дар хоза кийчаь «Вай мохх тахан» яха пенгазет.

Гулбеннираша чІоаргІа теркам тІабахийта ладийгІар лоре-хирурга Ю. Зубкова, прокурора И. Моисеева, ҡьехархочо Л. Садыковас, ВЛКСМ райкома секретара О. Тузлукова йийшача лекцешка.

Школе дешаш бараш вІашшагІихийттаҡ коммунистически кхаьҡьегама ударникашца, боахамех хьалха латтача механизатораша, кханика кхаьҡьегараша, доахан леладеращца.

В. ФАРАЛЕВ.

* * *

Сунженски районни библиотекера книжкаш дешаш ши эзар сонгІа саг ва. 16 эзар книжка да цига. ІІІеҡьарча хана дуҡьаргІа хиннад дына дуҡьалара литература а.

Лекцеш ена, беселан е, сайреншка пийлуш деш уж книжкаш библиотека актива а школа дешархоша а. «Іилма — сердало, ды — боаздох яхача темах дына дуҡьалара сайреншан ю уҡхаза кест-каста. Масала, дуҡьаҡха ях йоаншан, ц тайпара чІоаргІа

ПЛАН ТІЕХКХОАЧАШЪО

Барзкъаш тегача 5-та фабрика коллективо хоржамаш хулача 14-та марта сийна яхье а ялина доккхий къьхьегама толамаш доах балха тІа. Къьхьегама дика ца ларца белтаҡъьяннай фабрике Остапенко Любовь Степановна керте латта эттара кьонагІчарех йола берий кочамаш, ю бригада. Январь бетта план 114 процент ҡхоачашъьй ю коллективо, февраль ах бетта план 108 процент ҡхоачашъьй ца.

— Тха бригада вІашагІьедла беррита а бархІ бутт мара бац, — йоах бригадира Остапенко, — цхьаболхьа барзкъаш тегарий гонзах сиха а дика а карарзаьй кьонача кхаьнаа. Из ва Іаьнан долаш мегад тхона фабрике хьалха латтарий мугІарашца нийс а луш эттара дикагІа толам бакъяа.

Бригада коллектив кьона яье а бригадир Любовь Степановна ше кхаьнаІбарех болхо а фабрике. 15 шу гаррта да цо цига болх бу. Лаина барзкъаш тегарий балхаг а хьожаш, царна да хотр хьаьха доаккхаш хуІ Любовь Степановна.

Коллективанарца дикагІбарий ІІерашц ше йоахаш йоккха опыт йолча бригадира - мастера Остапенко эттара хьалта ніи ыькхар Султыгова Раисай, Ильинова Зоя, Ерохина Галинай, Якубова Бриланитий, кхьбарий.

Коллективо лоиі денна кхы ІІІаІо а хьинаре кхаьхьегарца шоашкара хьаллхе ІІІа ца хеца.

Сурта тІа: Султыгова Раисай балхаг хьожаш я бригадир-мастер Остапенко.

И. Пинова сурт.

Ф. Кастро ва аграрни реформа къаман института кулгалдер

ГАВАНА, 16 февраль. (ТАСС). ПУРСК къаман кулгалдара хьалхара секретарь, Кубай премьер-министр Фидель Кастро ва аграрни реформа Къаман институтА (ИНРА) керте латтар. Цо кулгалдаьд института 1962 шера реформ беттача кхаччалца, вешта аьлча, цу ГІулаҡха тІа Карлос Рафаэль Родригес вахийтаьлца.

Из решени тІаийшай министерий кабинете аьсачеи къаман экономика тайп-тайпарча проблемашка хьежаргьолчеи Карлос Рафаэль Родригеса еннача предложенех.

ДЕМОНСТРАЦЕНА ТОПАШ ТОХАР

ЛОНДОН, 16 февраль. (ТАСС). Къулбехьенвьетнамски правительственни бІуташа оеххан топаш тІаьлаьхьар гонаьхьарча юрчашкарча йоккха йоанача Тхан-Бжнь (Да-Ханга ҡхьеррча) ахача горгье гулбеннача демонстранташа. Официальни йоанача даннеех, хоам бу Рейтер агентства корреспонденто, 40 гаррта саг вийнаь.

Моттигера управлени чуйоІча ІІеІоошкахьа болабеннабар демонстранташ правительственни бІуташа шоай юртаьта топаш чуеттарах латьъа аьина. Демонстрацеи ІІаьдехар доаҡьа йоанаьн хиннаьта кхаьнаьха экономика тайп-тайпарча проблемашка хьежаргьолчеи Карлос Рафаэль Родригеса еннача предложенех.

ПОХОДЕ БОЛХ ПАРТИЗАНАШ

Доагаш лаьтт фордал дехьарча доаҡьахьешашца португальски колонизаторий коҡашта ІІалхара лаьтта. Бараеташта е ешнаьхьа а е бъ а сатем лаьн патриоташа. «Португальски» Гвинееи Зелени Мыса ГІайреннийн ІІоІам бахьаьн доаҡьаьн лоаттабеча къьхьама Африкански партс генеральни секретарьаьта тІехІьарча цхьаьн коммюнике тІа хоам бу цІаьхьа а ка дика лаьхьала йоаҡьаьн Халкъ а экзаРОН партизански отрядашца тІом бабъ хиларах. Кердаргьий кепа йоазон агентства беаьм ба дешарашта из коммюнике йоззайта:

Дийм тха партизанаша атаьаьш еш я португальски казарокаш. Доккхий зенаьн хуІ оккупантаьта. Укх деношка чІоаргІа аьттув а боалаш доо йир Кабедурча португальски лагера. Вийна 10 саги Іалаламте дукха чоннаш яь нахи тІера баььнаьр моастагІчоа. Патриоташа чуийта моастагІчун самолет ший эьжиьаь а тІехьа яьгар.

Халкъа бІухой отряяр го а баь, Кагдорера Антолагаьхьа дІайдача португальски бІуний колонпана атака йир, шин дийлаьхьа бабъа тІем тІа ІІІаьлаьнь ІІаьаькхар моастагІа. Дукха гера даьккхад.

Партизанаша чІоаргІа тІом бу мукъаьхьача районашца дІачукхача гІертача карчелашта дуҡьала.

Халкъа чІир лехарий мугІараш хІара денна дуҡьаргІа дуаьш лаьтт ехаьшкара болаьш йистедаььнчул тІехьаьгІа шоай ІІІІаье ахархошцара тІаучача бІуоеч.

Керда тІема деккар кхоачашце кийчаьуш да халкъа эскар.

(АПН).

Португалие студенчества тІагІертта къьовсам лоаттабу лаьккехьарча школана демократиаьш айтара тІехьа. Дукха ха йоаҡьаьн бІаьш бола кагІрихой ІІІаьхьа а шоаш хьаьехар дІаьхьуш демонстрацие арабьаьр «Хьехархой» хьісанс арабьаьннача полицейскеша боканца «Іайнвийтар» студентаьта салазаровски режима «демократи». Шоай ГІулаьхьах дика ехеташ юкъе а йьхар полицейскеша топий боккамаьш хьамча ІІаьжамаьш.

Иштта бола, ваьх айп баьхьаб, 70-неа сонгІа студент лаьца ПИДЕ (къайлаГІарча полице) набахта ведлар.

СУРТА ТІА: Лиссабона улицаш тІа демонстрантаьта етташ лаьтт.

Политикен — ТАСС сурт.

БОЛХ А БЕШ ДЕШ

Шаьла юрта республикански консультационни пункта заочни школа хьайайла массеехь шу да. Тайп-тайна ра говзалаш йьла ваьх ба цига болх а беш дешаш. Уьш ба предприятеншкара, учреждениншкара, совхозашкара болхой, колхозхой.

Кіиранна шоаш гуллу ухьаьа дешархой. Халонаш эшаеш шоай дешара беррига яьш тІаьбохийт дешархоша. Дика дешаш ба дешархоша юкъе дуҡьаГІа бараш. Иштта ворхІлагІча классе решаш вола Шаьла райбольница шофер Базикаев Шепи, «Джалка» совхозера болхло Н. Арсамикова, лесхоза техническия секретарь Р. Эбишева, болхлой З. Касумова, И. Минкаилова, дуҡьаьа хьыбараш а.

Верриага хІаьа ца школе дешаш 87 производственник ва.

М. ЭПЕНДИЕВ.

ЭЛЕКТРОСТАНЦЕ ЛАЬТТА КІАЛХАРА ЯЙ

1965-ча шера тІехьарча ах шера болх бе йоалаурыьг Камчатка оалча лагІайре тІара Наукетка хІаьа хи ата-гІара Советски Союзе хьалхара геотермически электростанци. Вай планета недрера ьхьаъгарча цун турбинана эша пар. Пхеннегара ткъаь кІийтка километра кІалаг лаьттан юкъе я ахьхьаьена газаш лаьттаьн йола лаьла магма. Лаьтхьаьстаьн йола лаьла хьалъара уха газаш лаьттанцарча хица діа аийр діайха хий е пар хиле хьалъара уха. Лаьтта кІалхарча хина йіовхалах сагО пайда эца-м дуккха ха я. Діайхьа хинка бронзовни аьшкеи замашка я йола ваннаш кораеш хуІ археологаьта.

Вудкановлеге лабораторе 1954-ча шера вІашагІьеллаяр Камчатка діайхьа хих энерги яккха тарлургдий хьожаш тоХхамаш де дерхІаш йола хьалхара экспедиции. 1956-ча шера тІаийцар цига электростанция хьалъара йола решени. Геотермически электростанции лаьттан кІалхарча хина йіовхала энергия электроэнерги яьлаш хІанзаца хиннар санстанца.

Советски Союза дукккача моттигашка да діайха хиш: кьлбаседа-Кавказе, Закавказье, Юкъерча Азе, Забайкалье. Бакъда, Камчатке-м Іалама йіовхала занасаш кІезига я, хІаьта сиХха дегІайоаГІаьа промышленноста діаеХ геттара духа электроэнерги.

Камчатски станция хьалъеча хана шин схемага хьийжаь. Хьалхарчунца лаьлта кІалхара пар скважинан турбинан юкъе латтача парогенерабразователца энергиа хІаьмех цІен а турбина чу діачухийтта дерхІаш яр. ШоллагІчА схемах пар шийца увча хІаьмица цІен а ца беш діа чу турбина чу. ТІаккха конденсации ю цунна, хІаьта конденсации ца юлуш йола газаш турбокомпрессора діаъаз.

Хьалхарча схемах йь йолча электростанце 23 процент дуҡьагІа бе-баьу пар, хІаьта балха аьттув боаҡаш йолча парогенерабразователца лаьхьу цун мах. Цуйхьа тІаийцар шоллагІа схема. Болх беш цо кІезига ха йоаккхаргхилар мара дан дерригІа цун ҡхочачобоаҡар, хІаьа аьлча зулмеерча газаша Іоттьхьам бе тарлу цун турбинана. 5 эзар киловатт бе геометрически электростанце низ, 170 градус Цельси я вІашагІьэбаьча паран хин температура. Цуьа кІоватт-сахьат діаДолар дерригА 0,17 центи—«ХозяІа-диаьна чуэнаьхь цун из кхьйойча йіовхала станцешка діаДолачуъ.

Нагахьа санна 200 а кхы лаьхагІа а градус йіовхаЛ йолаш шай мехка мел долча хих пайда йийача гидрогеологически проблемай лабораторе даниеех мера доаккхар 100—150 миллион тонн уеленни доагера нийса а хурга из.

Борис ЕВСЕЕВ, инженер.

(АПН).

Цунна дукха деза халхараш

Ноэч - ГІалгІайчен педагогически институте кхоалаГІча клубе деган ва Алиев Хьасан. Эшача хана новкъо ьсстьаьл дерзДоаьн дика новкъоьст ва из.

Дукха веза из студентаьта. Къьхьегта хоза хет йоккхачча говзалаца по ца. Из классически халхараш. Хадданна тІоараш деттаьн оцена тІара ДІаьаьхийтад из зрителаца. ІІІаьккха доцІлургдоаьаьн, чІоаГІа безам тІабоаьаьн да деш дола ноэч - ГІалгІай халхар, кхы дуккха а.

Хьасан даьгьа доаьаьн воаЧа института эстрадни ансамбла вай республике мегтеел хІаЧчаьа а концертеш уттаьу. Дукха ха йоаьаьн из ансамбль Орджоникидзе хилар.

ХІаьта чІоаГІа черко тІаийхийтаьш, ниэх кьиьнарш ца ходеш институте халхара группа Іомаеш ва Хьасан.

О. ШАДИЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа

РАДИО: 6.30 — Аренаьнка быхаш дерашта йола передача (ГІалгІай мехтала). 6.45 — Музыкальна. 7.10—«Грозненский рабочий» «Комсомольское племяя» яхача газетий обзор. 7.20 — Хоамаьн передачай программеш. 8.15 — «Сердало» газета оагІонаш тІара. 8.25 — Вентерски эшарашц. 8.45—«Хьона тІехьа» яха передача (эрсий мехтала). 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Музыка. 16.15 — «Моттигера Советашца дечх хоржамаьта наьха болхаьш» яха беседа (ГІалгІай мехтала), 16.30 — Керда хоамаьн (ГІалгІай мехтала). 16.45 — Литературни передача (ГІалгІай мехтала). 17.00 — Хьалхе ледаеча юрта боахама опыта радиошкола (эрсий мехтала). 17.30 — Миллионний берий Лепинский университет. Москвера трансляция. 17.45 — Керда хоамаьн (эрсий мехтала). 18.23 — Керда хоамаьн (ноэчий мехтала). 18.35 — Ноэч - ГІалгІай эшарий концерт.

УКВ: 9.00 — «Ашгарий мух хьеех Россе тІа» яха музыкальни композиции. 9.40 — «Дирижер Константин Иванов» яха концерт-очерк. 10.30 — «Сверчок Петеца хинна тачаьлийна хІемаьн» Трам-Тамтамм» яхача мехка ах сахьет яха музыкальни радиоспектакль. 11.00 —«Песни странствующего подмастерья» яха музыкальни передача. 19.00 — «Пикникский клуб» яха радиоспектакль. 21.25 — Ноэч ГІалгІай эшарий. 22.05 — «Латински эстрада кердаьраш» яха концерт. 22.30 — Грига концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНЕ: 18.2 0 — Передачай программа. 18.25 — Телевизионни кердаьраш (ГІалгІай мехтала). 18.35 — Тха Совета депутаьт (ГІалгІай мехтала). 18.50 — Киноэкурчал. 19.00 — Шера хиннаь. Дешархоьта дона концертлекци. 19.30 — Агитпункта ІІерашц. Микрорепортаж. 19.40 — Парте юрта боахама райкомий хьалхара. Беседа. 19.55 — Телевизионни кердаьраш (эрсий мехтала). 20.05— Бийса дІаьсьала хьйла пуш, бе-раш!. 20.10 — Лозмаьстрахни фильм. 20.40 — Передачай программа. 20.45 — «Ахка дайнаьх» яха художественни фильм.

ДЕШАРИЙ ШОАЙ ДОЛА ГАЗЕТ

1965 шера 35 шу дуз английски къьхьегамхой боевой орган йолча «Дейли уоркер» яхача газета хьалхара номер арадьлна.

Керадгарий кепа йоазон (АПН) агентства газет дешарашта ду-из газет ХІздоржаьдерех йолча цхьаьне очерк.

«Дешарий шоай дола, цаІ мара доаца, хІара денна арадьлна газет» — аьина аьду «Дейли уоркер» хІара номера хьалхарча оагІон аьттта оагІоратька сьнитта. Дукха ба йоаьаьн ца уж. Англе вовх дерригА газеташ монополий газеташ. Из. Цу газетий лаьшка уж доХхарах. Хьалхуча пайдал дуккагІа ахча кІоач ракламаш телача нахагара.

Тха газета доХоаш кІычьхьара йоагІаьн я. «Дейли уоркера» хІара номер тІа шоана кораДоаГІаргга газета фонтана йоалита мара новкъоьст тад де аьина газет дешарашца деш дола ехайкарал. Шоаш телача ахчан вонсаьнца пар газет лаьмаьн хьалдоаттаьу. Пухулхьа як оаха «Дейли уоркер» из лешаш барий шоай газет, вай санна болча мугІаьрча нах ха газет да.

Аз из газет доХх.бетта шоаза, хІьаьта из дешаш болчаьа хІара денна е шоатта дийнахьа ду-из. Цхьан ха санна газетий кюскаша «Дейли уоркер» ІІа эца на тугаш моттигаш хІанз кхы ца нийсойй а, гурглолча моттигеча хІаьа а оттадаш цар из. Цу тайпара, вагахьа санна дукха нах вІашагІихетача моттигашка «Дейли уоркер» шеаш раььа а болаш доХха дукхха нах бецаре хала хургІар газета.

Шийлача, доХх доаллача улицашка гІолла йоаш аз дьалагара дех хІанзара газета номер наьха уйла чІоаГІІа чІаоза керта йоазув а долаш арахлар. ТІаккха чехкарІа доХхаьргьар газет.

Хьажал. «Кхо эрсе космосе» аьина газет арадьлна фу хилар. Цу сахьата дІайийцар газеташ.

ШаккІа а йиллургьш сона Юрий Гагарин космосе вахарах хоам бах хинна сайре. Газет доХха са агрІа йолчча хана хилар из. 10 минут газеташ дехХа аьлар тхо, тІаккха типографейн бесар доХХодала ахеельча редакцера «Дейли уоркера» ворга тугаш хьа а кхуьхьаш йоХкар.

ІІхьабаьхьа, таХан ка ялаизар. «Дейли уоркера» пачка хьайийлача, хьалхарча оагІон та из дийнар: «Стерлинга фунт чІоаГІа яц», аьина.

Хьагучаоаьл ше маварра вола я. Лондонски денца, зонтиш а долаш, шаььа, ей санна йола шлаьна а тулаш вола саг. Лаккехьарча обществе бунгача эздийча английски меттада шийца «Дейли уоркера» ши экземпляр ех цо. Ах крона хьа а кховдаьь йоах цо: «ЮхаГІаГІа кагий ахча хьайга лита. — из шун газета аз лаьт йола вонс хурьъ». ХІа-а, таманий ха хІаьа а дІаььнаьан...

Газет эша шоллагІа саг на сайрийнара омена йистенььнха цІаьоаГІа болдхо. Из ишшаьн ше раььа а волаш тха газет доХхаргІолаш тІаийца саг, цо согара йийар шийца болх беш болча новкъосташка а йоХкаргйолаш «Дейли уоркера» йиъ экземпляр.

Улица дехьаГІарча оагІорахьа йіовча бара чуэ арабоЛ дукхха бола английски стилягаш — ред). Дика болх ба со цхьаь іоанаьн. Сона улуьв лаьтт комбинзон юьха болдхо. Сона а газета а йоагІаьн йІезиг-лаьхта іоттьхьам а йийа, ну кагийча нахах пинте газета цхьаьца номер эц. Из шоаш эцаьн дуе бъ цар говраьш хьхарах йола хоам «Дейли уоркера» тІа хиларах эн шоаш газет, яхаш.

Кастта чувода са новкъоьст. Се юхенсагрьа, книоссаьнс йистеьлаьр та хьеж со. Из а йистедоаЛ. Улица тІа йоаЛ наьха тоабаьн. Дукха а лухьагІа діадолх газетаьш.

ШийттаьгІа сахьат доладеннад, хІьаьта сога хІаьа а газета ялх номер я. ЙоагІаьа велосипедо уллув тата ду. Из са мар Джек ва. Аз тамаьн ди из варах. Цкъа цІа хІама хиннаЧча тІехьаГІа денз аз газет доХкаьн со ихьаь йіта чІоаГІа раььа раЦ из. Из боКъонца юла заХа хІама дар. Діа тІа хьежача чІоаГІа легаэа вола іоХа. Сона хаьнр из со ее ихьаь іосаргІолаьа доаЛхо. Из ишшаьн ше раььа а волаш тха газет доХхаргІолаш тІаийца саг, цо согара йийар шийца болх беш болча новкъосташка а йоХкаргйолаш «Дейли уоркера» йиъ экземпляр — ред).

Улица дехьаГІарча оагІорахьа йіовча бара чуэ арабоЛ дукхха бола английски стилягаш — ред). Дика болх ба со цхьаь іоанаьн. Сона улуьв лаьтт комбинзон юьха болдхо. Сона а газета а йоагІаьн йІезиг-лаьхта іоттьхьам а йийа, ну кагийча нахах пинте газета цхьаьца номер эц. Из шоаш эцаьн дуе бъ цар говраьш хьхарах йола хоам «Дейли уоркера» тІа хиларах эн шоаш газет, яхаш.

— Керда экономически кризис!

— Спекулянтаьна йоХача «Хоачаьй Англи, стерлингий фунта мах лохлу!

— «Дейли уоркера» эца шоашта, эцъ пенс мара дяккхан.

— «Дейли уоркера» эца!

Дукхха нах гуллу, стерлингий фунт кризиса йІалхара йоаккхалургйола наьхьаьн дуеи Джека.

Джека наьхьа тІа пІеЛг тІа а хьвяхаьн, консервацаьрта тІехьарча йІьаьне тІар ю: «Тха яьне а йийа ши пенсаьн кхы а лаьхьаьрн социальни гІулаьхьаьтен средствашца діаЛийта. Из дерригА аьина эш деннаьар дейбеонистий правительства. Из баьхьаьн іолаьн кегаденна лаьтт хІама гІулаьхьа».

«Сабаьдет хьай, — цо яхачоа сакъерДаме сайре хулар Орджоникидзевски станца № 1 йолча барХІ шерарча школе. Дыпах доалача зулмаьх кьамаьл дер, дешархочо Шуликова Надис. Цуе тІехьаГІа пионерий ЦІен самодеятельни артисташа стихаш, художественни произведеЧей доаьхьоьн Шуликовой Перова, Решина дыпа дуҡьалара картинай выставка хьайийлар цига.

К. ВИННИК.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦІеча фронтовикий уьлиа, 15. Телефоаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бекитоькхаьна секретара — 2-45-48; партийни хьахаре, промышленни, юртбоахамен, письмой отделаш — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИЙ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцие проспект 7/84.

Типография из-за «Грозненский рабочий» Проспект Революцийн 7/84.

СФ05046. Заказ № 850.